

Tartu Ülikool
Sotsiaal- ja haridusteaduskond
Haridusteaduste instituut
Koolieelse lasteasutuse õpetaja õppekava

Karina Höövel

KOOLIEELIKUTE HUVITEGEVUS JA SELLE VAJALIKKUS LASTEAIAÕPETAJATE
JA LASTEVANEMATE ARVAMUSTE PÕHJAL VÕRU LINNA NÄIDETEL.

Bakalaureusetöö

Juhendaja: PhD Inger Kraav

Läbiv pealkiri: Koolieelikute huvitegevus

KAITSMISELE LUBATUD

Juhendaja: Inger Kraav (PhD)

.....

(allkiri ja kuupäev)

Kaitsmiskomisjoni esimees: ...

.....

(allkiri ja kuupäev)

Tartu 2016

Resüme

Koolieelikute huvitegevus ja selle vajalikkus lasteaiaõpetajate ja lastevanemate arvamuste põhjal Võru linna näidetel

Käesoleva bakalaureustetöö peaeesmärgiks on saada ülevaade lastevanemate ning õpetajate arvamustest koolieelikute huvitegevuste kohta. Koolieelse lasteasutuse huvitegevuse eesmärkideks loetakse lapse arengu ning õppe- ja kasvatustegevuste toetamist. Huvitegevuse eripäraks on laste vanus. Huvitegevust käsitleti ennekõike kooliealiste laste lastevanemate ning rühmaõpetajate arvamuste alusel. Uuriti kummagi küsitletute rühma suhtumist huvitegevuse vajalikkusesse ja arvamust selle kohta, mis takistab huvitegevust - kas osavõttu väljaspool hoiukohta toimuvast huvitegevusest takistab asukoht, toimumise aeg või huvitegevuse maksumus. Lisaks uuriti, mida peab lapsevanem ja mida õpetaja tähtsaks, suunates last huvitegevusse - kas tema isikupära või muid tegureid.

Töö teoreetiline osa käsitleb kirjanduse ja seniste uurimuste põhjal huvitegevuse olemust, lapse arengut läbi huvitegevuste, lapsevanema ja õpetaja rolli huvitegevuses ning laste koormatust seoses huvitegevusest osavõtmisega.

Töö teises pooles keskendutakse empiirilise uurimuse kirjeldamisele, saadud tulemuste analüüsimisele ja interpreteerimisele. Küsimustikele vastas 74 Võru linna koolieeliku lapsevanemat ning 9 koolieelikuid õpetavat rühmaõpetajat.

Märksõnad: koolieelne lasteasutus, huvitegevus, vaba aeg, koolieelikud

Abstract

Preschoolers hobbies and it's case of need in kindergarten in opinion of teachers and parents in example of Võru

The present bachelor main thesis provides an overview of parents and teachers opinions about preschoolers hobbies. The main aim of preschool hobbies is supporting child's teaching and growing. Hobbies individualize by the age of children. The paper disserts hobbies in preschoolers parents and teachers point of view. Examination included both groups- parents and teachers attitude to need of hobbies and dearth's of hobbies: could it be the location (hobby takes place outside of preschool) , time or cost of hobbies. Additionally was examined what asbects parents and teachers consider as they personalize hobbies- children identity or other factors.

The theoretical part gives an overview from literature and research done, definition of hobbies, child's improvement trough hobbies, parent and teachers part in hobbies and children's load of hobbies.

The second part of paper describes the research method, presents and analyses the results. The questionnaire was answered by 74 preschooler parents and 9 preschooler teachers of the kindergartens in Võru.

Keywords: kindergarten, hobbies, leisure time, preschoolers.

Sisukord

Sissejuhatus.....	4
Teoreetilised lähtekohad.....	5
<i>Huvitegevuse definitsioon</i>	5
<i>Huvitegevus koolieelses lasteasutuses lähtudes õppe- ja kasvatustöö põhimõtetest</i> ...	6
<i>Huvitegevuse vajalikkus koolieelses eas lapsele</i>	7
<i>Lapse areng läbi huvitegevuses</i>	8
<i>Lapsevanema roll huvitegevuses</i>	8
<i>Rühmaõpetaja roll huvitegevuses</i>	9
<i>Laste koormatus huvitegevusega</i>	10
<i>Uurimuse eesmärk ja hüpoteesid</i>	10
Metoodika.....	11
<i>Valimi kirjeldus</i>	11
<i>Mõõtevahend</i>	11
<i>Protseduur</i>	12
Tulemused	12
Arutelu.....	16
Tänuõnad.....	20
Autorsuse kinnitus.....	20
Kasutatud kirjandus.....	21
Lisad	
<i>Lisa 1. Lastevanematele jagatud ankeet</i>	
<i>Lisa 2. Õpetajatele jagatud ankeet</i>	
<i>Lisa 3. Lihlitsents lõputöö reprodutseerimiseks</i>	

Sissejuhatus

Bakalaureusetöös „Koolieelikute huvitegevus ja selle vajalikkus lasteaiaõpetajate ja lastevanemate arvamuste põhjal Võru linna näidetal“ soovitakse teada saada, mida arvavad koolieelikute lastevanemad ning lasteaiaõpetajad Võru linnas pakutavate huvitegevuse kohta. Antud teema on muutunud Eestis järjest aktuaalsemaks, kuna üha enam moodustakse uusi huviringe, ning varasemast enam lapsi osaleb huvitegevuste töös. Tegemist on teemaga, mille uurimisele on välisriikides, näiteks USA-s (Hofferth & Owens, 2001) ning Hiinas (Matsuoka, Nakamuro, & Inui, 2015) üha enam rõhku pandud.

Teoreetilised lähtekohad

Huvitegevuse definitsioon

Arengupsühholoogid kirjutavad, et laps areneb läbi oma kogemuste ning tegemiste. Vögotski (Atškasov, 2005) leidis, et õppimise edukaks toimimiseks on vajalik seesmine aktiivsus. Tähtsat rolli mängib ka keskkond, tihti annab keskkonna muutus lapsele vajaliku muutuse ning tänu sellele on tegevuse läbiviimine edukas. Mõne huvitegevuse harrastamine võib anda eelised edukaks tegevuseks tulevikus, näiteks on lasteaiast saati jalgpalliga tegelenud lapsel eelised koolis spordiga tegelemiseks.

Koolieelses lasteasutuses lähtutakse lapse argielu planeerimisel riiklikust õppekavast ja lapse arengulistest vajadustest, näiteks on mäng lapse arengus asendamatu, selleks peab aga aega olema. Lapsed on väga erinevad, lisaks vanuselisele ja soolisele eripäralt erineb ka see, millest nad huvitatud on ja mida nad ise tahavad teha. Koolieeliku nagu õpilasegi igapäevaellu kuulub vaba aeg, mida saab sisustada lapsele sobivate harrastustega.

Mahoney, Larson, Eccles, & Lord (2005, viidatud Simoncini & Caltabiono, 2012 j) väitel on huvitegevust jaotatud tüüpidesse nii struktuuri, täiskasvanu olemasolu, oskuste arendamise tähtsuse kui ka kogemusest saadud hinnangu järgi. Koolis õppivate laste huvitegevuse jagasid Rubin, Bommer ja Baldwin (2002, viidatud Bartkus, Nemelka, Nemelka, & Gardner, 2012 j) kahte kategooriasse- klubid ja organisatsioonid ning asutused, mis tegelevad teatud liiki huvitegevusega. Ka Eccels et al. (2003, viidatud Bartkus et al., 2012 j), kirjeldas huvitegevuse liike eraldi, näiteks tiimisport (jalgpall, korvpall); lavategevused (näitlemine, tantsimine); akadeemilised klubid (väitlus, võõrkeel) ja kooliga seotud tegevused (ergutusklubi, õpilaskogu). Taolist huvitegevuse liigitust oleks võimalik kasutada ka lasteaias, kirjeldades samuti tiimisporti, lavategevusi ning akadeemilisi tegevusi.

Lasteaedades käsitletakse huvitegevust mitmeti- pakutakse lasteaiasiseseid huvitegevusi, mida viib läbi majas töötav inimene, samuti on võimalus osaleda

huvitegevuses, mida viib läbi majast väljaspool töötav inimene. Definiitsioonide sobivus on mitmeti mõistetav, kuna üldiselt kajastub mitmetes definiitsioonides see, et huvitegevus (*hobby*) on indiviidi enese poolt reguleeritud käitumine, mis toimub vabast ajast (*leisure time*). Kasutatakse ka väljendeid vaba aja tegevused (*leisure time activities*). Hariduse ja kasvatusesõnaraamatus (2014) piiritletakse vaba aega kui „aega, mille kasutamist reguleerib indiviid ise“. Samas on vaba aeg lapse võimalus enese väljendamiseks, -arenguks, -kontrolliks ja õppimiseks vabamas õhkkonnas (Irby, Tolman, 2002). Lasteaias on kasutusel ka mõiste huviring. Ruberg (2013) defineeris oma töös huviringi kui „vabaõppe vormi, mille eesmärgiks on õpilastes erinevate valdkondade (muusika, tants, sport, keel, käeline tegevus jne) arendamine“ (lk 32). Ka lasteaias on kasutusel mõiste huviring, erinevus seisneb selles, et lasteaiasisene huvitegevus leiab aset lasteaiapäeva vältel.

Vanematel on võimalus suunata last huvitegevustesse, mis asuvad mujal-huvialakoolid, huviringid väljaspool lasteaeda. Samuti on erinevad toimumise ajad, on võimalusi, et lapsed osalevad peale lasteaia päeva huvitegevuses, kuid saab osaleda ka päeva kestel. On lasteaedu, mis toovad huvitegevuse oma argiellu, kasutades võimalusi nii uneajalt kui õhtusel ajal, peale ärkamist.

Huvitegevus koolieelses lasteasutuses lähtudes õppe- ja kasvatustöö põhimõtetest

Lapse arendamine on keerukas töö, mis nõuab nii vanemate, lasteasutuse kui ka kogukonna rahalist, ajalist ning emotsionaalset investeringut (Haveman & Wolfe 1994, viidatud Hofferth & Sandberg 2001 j). Lapse haridustee koosneb erinevatest astmetest (lasteaed, põhikool, keskkool/kutsekool jne.). Ühelt astmelt järgmisele jõudmist toetab riiklik õppekava. Lukas (2008) ja Marsh (1997) on leidnud, et lapse haridustee peab olema jätkusuutlik. See, kas haridus on jätkusuutlik, väljendub lastes- nende mõtlemises ning selles, kui loovad nad on, millisel tasemel on nende kriitikameel ning kuidas nad oma ideid vahetavad.

Koolieelse lasteasutuse töö on vastavuses riikliku õppekavaga (Koolieelse lasteasutuse seadus, 2012). Õppekavas on seatud vastavad eesmärgid ning oskused, mille täitmine on õpetaja töö. Lisaks on lasteasutustel oma õppekavad, mille koostamises osalevad pedagoogid ja vanemad, lähtudes riiklikust õppekavast (Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava, 2008). Selleks, et õppe- ja kasvatustöö edeneks, peab järgima erinevate aspektide koostöö sujuvust, lisaks riiklikule ja lasteaia õppekavale ka arengukava, üldtööplaani ja personali töökava.

Lapse areng sõltub kodusest keskkonnast, kaaslastest ning lasteaias pakutavast,

sealhulgas ka huvitegevustest (Simoncini & Caltabiono, 2012). Huvitegevuse vajalikkusele juhtisid tähelepanu juba 1980. aastal Šotimaa uurijad Murphy ja Wilkinson. Nad leidsid, et lapse arendamisel on lisaks lasteaias õpitavale tähtsad ka muud tegevused, näiteks tantsimine. Samuti Vandell ja Shumow (1999) arutlevad oma uurimuses huvitegevuse positiivse mõju üle. Samas on Mahoney, Harris, & Eccles (2006) uurinud, kas lapsed on huvitegevustega ülekoormatud- kas neil on liiga palju organiseeritud tegevusi (Simoncini & Caltabiono, 2012 j).

Tänapäeval osaleb üha enam lasteaialapsi huvitegevuses. Mida rohkem võimalusi, seda rohkem erimeelsusi - kas lasteaialaps peaks osalema huvitegevuses? Milline peaks olema huvitegevus, mis arendaks last? Need küsimused on tekkinud paljudel vanematel. Lapsed on aga väga erinevad ja seetõttu pole ime, et on vanemaid, kes leiavad, et nende lapse jaoks lasteaias pakutavast ei piisa.

Huvitegevuse selle vajalikkus koolieelses eas lapsele

Lapse normaalse kasvamise ja arengu tagamiseks tuleb arvestada tema arengu seaduspärasustega ning hoolitseda füüsiliste ja emotsionaalsete vajaduste rahuldamise eest. Oluline on täiskasvanute ja eakaaslaste suhtumine lapsesse, lähedaste emotsionaalsete suhete olemasolu, sobilikud kasvatusvõtted (Susi & Tohvre 2011). Domitrovich, Cortes ja Greenberg (2007) leiavad oma uurimuses, et selleks, et laps areneks terveks inimeseks ei piisa vaid riikliku õppekava alusel pakutavast. Lisaks õppekavas ettenähtule peaks lapses arendama nii sotsiaalseid kui ka füüsilisi oskusi. Üheks võimaluseks on lapsega mängida (lisaks sotsiaalsetele oskustele arendavad lapsed mängides motoorseid oskuseid). Ka Larson ja Verma (1999, viidatud Hofferth & Sandberg, 2001 j) on kirjutanud, et lapsed ei õpi ainult õppekava järgi, nad saavad palju oskusi läbi mängu.

Varasemalt ei kirjeldanud autorid lapse sotsiaalset kompetentsust nii, et selles tuleks välja suhtlemisoskuse tähtsus (Rose-Kransor, 1997, viidatud Hart, Newell, & Frost Olsen, 2003 j). Burlison & Kunkel (1996, viidatud Hart et al., 2003 j) leidsid, et sotsiaalse käitumise suhtluslikud ja käitumuslikud ilmingud kaasavad mugava ning sõbraliku käitumise, emotsioonide kontrolli, juhioskused ja abivalmiduse. Lapsed, kes osalevad huviringides on tihti enesekindlamad ja neil on paremad sotsiaalsed oskused. Lisaks aitavad hästi arenenud sotsiaalsed oskused neil enim kasu saada huviringidest (McHale, Crouter, & Tucker, 2001; Vandell & Sumow, 1999).

Lapse areng läbi huvitegevuste

Huviringidel on tähtis koht lapse käitumise arengus, on kindlaks tehtud, et 80-90 minutit huvialast tegevust parandab lapse käitumist (Simoncini & Caltabiono, 2012). Sarnet (2007) on väitnud, et huvitegevus aitab lapsel inimeseks kasvada. Maaelu arengu instituudi (2005) tellitud uurimuse väitel on huvitegevusel lapsi lähendav ning tõrjutust vähendav funktsioon. Seega lapsi, kellel on kohanemiskasvatus, võib aidata osalemine huvitegevuses. Lisaks aitab huvitegevus lapsel muutuda iseseisvamaks, aktiivsemaks (Maaelu arengu instituut, 2005). Mitmed uurijad on leidnud, et psühholoogilised näitajad, nagu kõrgem enesehinnang ja madalad depressiooni näitaja on huviringide plussid (Simoncini & Caltabiono, 2012). Lapse enesekindlus tõuseb, osaledes huvitegevustes, ta sotsiaalsed oskused paranevad (Olszewski-Kubilius & Lee, 2004). Sotsiaalsete oskuste puudumine põhjustab lapsele raskusi ja ebamugavusi, mis võib omakorda kaasa tuua isoleerituse ning kiusamise (Saarnits, 2005).

Selleks, et areneksid mängu- ja vestlusoskus, tuleb tagada võimalus emotsionaalsete ja sotsiaalsete oskuste arenguks. Pidev sotsiaalsetele oskustele keskendunud tegevustes osalemine süvendab oskusi ning teadmisi selles vallas (Hofferth & Sandberg, 2001). Lapsed, kes tegelesid tiimispordiga, näitasid kõrgeid tulemusi sotsiaalsete oskuste paranemises, samas lapsed, kes võtsid aktiivselt osa kunstialastest tegevustest või erinevatest õppeprogrammidest, hakkasid mõtlema praktilisemalt (Barnett & Weber, 2008).

Barnett ja Weber'i (2008) uurimus näitas, et suur osa emasid uskus, et huvitegevusega paranevad nii lapse enesehinnang kui ka sotsiaalsed oskused. Maslow'i tarvete hierarhia järgi on tähtis selleks, et tekiks huvi arenemise ning õppimise vastu, vajalik esmaste tarvete rahuldamine, üheks põhitarbeks on armastus ja kuuluvusvajadus, mida saab laiendada huviringide kaudu saadavate sõprussidemetega (Krull, 2010).

Lapsevanema roll lapse huvitegevustes

Vanemad muretsevad sellepärast, et lapsel jääb puudu uutest teadmistest ja oskustest, kui ta ei osale huviringides. Samuti on probleemiks see, et kui lapsi hoiavad vanemad õed/vennad või sugulased, siis vanematel puudub laste tegevuse üle kontroll; teadmine, et laps osaleb huviringis, annab vanemale kindlustunde (Vandell & Shumow, 1999). Mitmed uuringud on näidanud erinevusi laste oskuste tasemes, kui nad alustavad lasteaias käimist.

Kõige suurem roll laste oskuste arendamisel on perekonnal (Christian, Morrisson, & Bryant, 1998). Ka Grolnic ja Slowianczek (1994, viidatud Lau, 2011 j) iseloomustasid vanemat kui lapse õpetajat. Mitmed riigid on püüdnud vanemate rolli tähtsust lapse hariduse

omandamises suurendada. On leitud, et lapsed, kelle vanemad näevad lapse hariduse nimel vaeva ja panustavad sellesse, on edukamad (Greenwood & Hickman, 1991; Hill & Taylor, 2004; Li, Corrie, & Wong, 2008; Pang, 2004, viidatud Yi Hung Lau, 2011 j). Samuti mõjutab lapse arengut vanemate haridustase ning töökoht. Ameerika Ühendriikides on kindlaks tehtud, et keskklassi vanemad võimaldavad oma lastele rohkem huvitegevusi kui rikkad või vaesed (Lareau, 2003; 2011, Matsuoka, Nakamuro, & Inui, 2015 j).

Haridustee koosneb mitmetest erinevatest osadest, kaasaarvatud huvitegevus. Juba Greenwood ja Hickman (1991, viidatud Yi Hung Lau, 2011 j) leidsid, et vanem on lapse haridusteel õppija, õpetaja, vabatahtlik ja otsuse tegija. Seega saab väita, et koolieelses eas on vanemal lapse huvitegevusse suunamisel suur tähtsus. Barnett ja Weber (2008) töid välja enda uurimuses selle, et vanemad on need, kes põhiliselt otsustavad ja vastutavad lapse huviringides osalemises eest. Vanem otsustab, kuidas ja millal laps võtab tegevusest osa, samuti jääb vanema kanda rahastamine ning transport. Koolieelikute puhul teevad vanemad otsuse, milliste aladega laps tegeleb ja kas ta jätkab ringides/laagrites käimist või jätab pooleli (Barnett & Weber, 2008), kuigi tänapäeval on paljudel vanematel üldiselt kombeks huvitegevuses osalemist arutada ka lapsega.

Rühmaõpetaja roll huvitegevustes

Laseaiatavasid on erinevad, Eesti sarnaneb enim Põhjamaadele, kus juba 1960- 1970 loodi vastav lasteaiasüsteem, mis hõlmas huvitegevusi. Kogu lapse õppetee on süstemaatiline ning päevad on juba lasteaias pikad (Zeiger, 2011, viidatud Amerijckx & Humbelt 2015 j). Rühmaõpetaja on see, kes viibib lapsega tihti rohkemgi koos kui lapsevanem. Lapsi võetakse lasteaedadesse vastu juba pooleteist aastastena. Rühmaõpetaja saab vanemale olla suunajaks ning koostööpartneriks lapse arendamisel. Kuigi lapsevanem märkab oma lapse intelligentsust suurema tõenäosusega, kui seda teevad lasteaiaõpetajad, on tähtis, et lapsevanem suhtleb rühmaõpetajaga, tähtsal kohal on õpetaja poolne algatus. Lapse arengu huvides peaks lapse kõrgema intelligentsuse võimalikult vara avastama (Olszewski-Kubilius & Lee, 2004).

Õpetaja saab jälgida, mis lapsele lasteasutuses huvi pakub, ning analüüsida lapse sotsiaalseid oskusi, uurida seda, mis toimub huviringides (Nugin, 2005; 2007). Õpetajal on võimalus tuua rühma erinevaid aspekte huvitegevustest, et märgata lapse huvisid. Seega tuleb jälgida ka lapse teisi oskusi, on väga erinevaid harrastusi, milles laps saaks osaleda (kunstitegevused, sporditegevused jne). Lisaks leiab Nugin (2005), et inimene areneb tervikuna, kõiki tegevusi tuleks süsteemselt integreerida.

Laste koormatus huvitegevustega

Lasteaiad on enamasti avatud 7.00 kuni 19.00. Mõned lapsed on kogu selle aja lasteaias, samas on neid, kes tulevad hiljem/ lahkuvad varem. Lasteaia päevakavasse kuuluvad erinevad tegevused - hommikuringid, liikumine, muusika, õppetegevused.

Tavaliselt kestab huvitegevus kindla aja, kas mõned tunnid päevas või mõned nädalad aastas (laagrid). Kleiner, Jo Nolin ja Champman (2004) leidsid oma uurimuses, et üldiselt võtsid nooremad lapsed (alates lasteaiast) osa huvitegevustest parema meelega ning neid ei häirinud huvitegevuse asukoht. Lasteaiaedades on võimalik osaleda huvitegevustes, mis leiavad aset päeva sees, näiteks peale lõunaund või lõunaune ajal. Samas peab meeles pidama, et lapsele on eelkõige tähtis lõunauni, mille ärajätmine huvitegevuse arvelt on lapsele koormav (Tikotzky & Sadeh, 2001). Seejuures peab tähelepanelikult jälgima huviringides käiva lapse seisundit, kas ta on liigselt väsinud või pinges, kuna huviringide paljusus võib last koormata (Nugin, 2005).

Uurimuse eesmärgid ja hüpoteesid

Huvitegevus koolieelses lasteasutuses on aktuaalne, kuid vähe uuritud probleem. Rohkem on uuritud noorte ning teismeliste huvitegevusi ja selle mõjusid, koolieelses vanuses laste kohta on uurimusi vähe (Caltabiono & Simoncini, 2012). Kättesaadavaid andmeid oli küll palju, kuid antud vanusegrupi kohta veel vähe. Töö autorile teadaolevalt on Eestis varasemalt uuritud 6-7 aastaste lasteaialiste huvitegevust lastevanemate pilgu läbi (Mägi, 2013). Siiski pole Eestis läbi viidud uurimustööd, mis kõrvutaks õpetajate ja lapsevanemate arvamusi huvitegevusega seotud teemadel. Lähtudes töö eesmärgist- saada ülevaade lastevanemate ning õpetajate arvamustest koolieelikute huvitegevuste kohta, uuris autor erinevaid huvitegevusega kaasnevaid aspekte, ka. laste koormatus ning puudused. Eelpool toodust tulenevalt püstitas autor järgmised eesmärgid, välja selgitada:

1. laste koormatus huvitegevusega (õpetajate hinnangul) ja lapsevanema hinnang koormatusele;
2. huvitegevuse asukoha tähtsus lapsevanemate ja õpetajate arvates.

Vanematel on omad eeldused, lisades lapsi huviringidesse. Tihti loodab lapsevanem, et lapse käitumine paraneb. Mitmed autorid (Simoncini & Caltabiono, 2012; Sarnet, 2007; Olszewski-Kubilius & Lee, 2004) on leidnud märke lapse käitumise ning suhtlusoskuste paranemises seoses huvitegevustes käimisega. Barnett ja Weber (2008) uurimus näitas, et uurimuses osalenud emad eeldasid, et lapsed omandavad huvitegevuses enim sotsiaalseid

oskusi. Sellest johtuvalt eeldab autor, et lapsevanem ootab, et lasteaia pakutav huvitegevus arendab enim sotsiaalseid oskusi kui lapse intelligentsust.

Sotsiaalministeerium on pidanud avalikke esinemisi huvitegevuse maksumuste teemadel, ka Lastekaitseliit kogus raha Jõulutunneli projektiga laste huvitegevuse toetamiseks (Lastekaitseliit, 2015). Sellest lähtuvalt eeldab töö autor, et nii vanemate kui ka õpetajate arvates on suurim takistus huvitegevuse jõudmisel iga lapseni rahapuudus.

Metoodika

Valimi kirjeldus

Uurimuse valimisse kuulusid nelja Võru linna lasteaia eelkooliealiste laste vanemad, kes täitsid küsimustikud oma lapse kohta. Lisaks kuulusid valimisse nende laste õpetajad. Iga lapse kohta paluti täita vaid üks ankeet, samuti tuli piirduda mitme samas vanuses lapse korral vaid ühe lapse kohta ankeedi täitmisega (nt kaksikute korral). Uuritavad valiti mugavusvalimi põhimõttel (Õunapuu, 2014). Ankeedid jagati ka nende laste õpetajatele, uurimuses osales 9 õpetajat. Õpetajate arvu võib pidada töö suurimaks kitsaskohaks. Kokku jagati küsitletavatele 157 ankeeti, millest tagastati 84 (9 õpetajat ning 75 lapsevanemat). Viis ankeeti olid täitmata või täidetud poolikult. Kuna õpetajate osakaal oli uurimuses väike, ei saa statistiliselt paikapanevaid järeldusi teha.

Mõõtevahendid

Mõõtvahendina kasutati ankeetküsitlusi (Lisa 1, Lisa 2), mis koostati ühistöös antud bakalaureusetöö juhendaja dotsent Inger Kraaviga. Ankeeti kasutati, kuna see võimaldas uurijal küsitleda korraga suurt hulka vastajaid. Küsimustiku koostamisel tugines töö autor teooria käsitlemisel ja uurimisel saadud teadmistele.

Kasutati kahte erinevat ankeeti, üks õpetajale, teine lapsevanemale. Õpetaja ankeedis oli küsimusi kokku 10, millest kolm olid valikvastustega ning seitsmes küsimuses kasutati Likerti 5- pallist skaalat. Küsimusi oli lapsevanema ankeedis kokku 17, millest kuus olid valikvastusega; üheksa küsimust olid Likerti 5-pallilisel skaalal ning kaks küsimust olid avatud vastustega. Küsimustik polnud jagatud plokkideks. Küsimustike teemad olid: laste osalemine huvitegevuses, huvitegevuse vajalikkus, õpetaja roll huvitegevuses (lastevanemate ankeedil) ja huvitegevuse puudused. Enne uuringu läbiviimist täitsid kolm lapsevanemat kontrollküsitluse ankeedi valiidsuse kontrollimiseks (uuriti küsimuste arusaadavust ja nende vastamiseks kuluvat aega). Eeluuringu tulemusena saadud ankeete põhiuurimuse tulemusi leides ei kasutatud. Peale kontrollküsitluste läbiviimist muutis autor

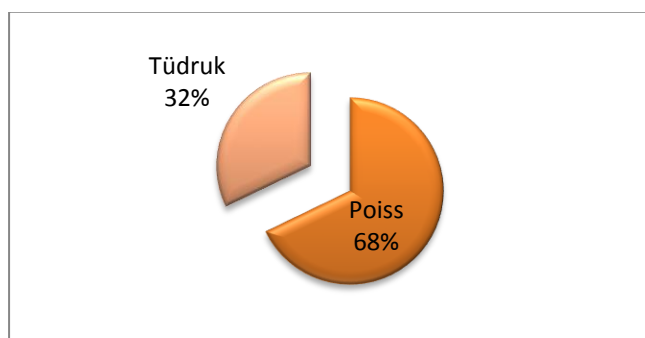
küsimustikku, lisades juurde täpsustavaid juhiseid ning eemaldas liigsed küsimused. Lisaks muutis autor ankeetides küsimusi, kuna küsimuses vajasis ümbersõnastamist. Ankeetide reliaabluse kontrollimiseks leiti Cronbachi alfa 0,645, mis näitab, et lastevanemate ankeedi sisereliaablus on mõõdukas. Õpetajate ankeeti analüüsidest saadi Cronbachi alfaks 0,543, mis näitab, et sisereliaablus on pigem nõrk. Cronbachi alfa leidmisel analüüsis autor vaid kinniseid küsimusi. Ankeetides kattus seitse küsimust.

Protseduur

Antud bakalaureusetöö käigus läbi viidud uurimus oli kvantitatiivne, kuid ankeedis oli ka mõni avatud küsimust. Uurimus viidi läbi 2015 aasta märtsi- ja aprillikuus. Uurimuses osalesid Võru linna koolieelikute (6-7 aasta vanuste) laste vanemad ning nende õpetajad. Küsimustikud jagati õpetajatele. Õpetajad jagasid küsimustikud lapsevanematele, kes asetasiid need pärast täitmist vastavatesse kastidesse. Ankeetid täideti anonüümselt. Samuti ei kirjeldata tulemustes lasteaedasiid, kus lapsed käisid, kuna uuringus osalejad ei soovinud, et nende andmeid võrreldaks nimeliselt. Lähtuvalt seatud hüpoteesidest kasutati andmete analüüsimisel statistilise andmetötluse pakette SPSS 19 ja MS Excel 2010. Tulemuste esitamiseks kasutati protsentjaotust ning Spearmani korrelatsioonianalüüsi. Avatud küsimuse vastusele teostati sisulne analüüs.

Tulemused

Uuritavate taustandmetena soovis autor teada, mis on lapse sugu ning millises lasteaiaas laps käib/ õpetaja töötab. Lasteaedade andmed jättis uurija konfidentsiaalsuse mõttes uuringust välja.

Joonis 1. Uurimuses osalenud lapsevanemate (N=70) laste sugu
Märkus. N= küsimustele vastanute koguarv.

Esimene uurimusküsimus oli laste koormatus huvitegevusega ja lapsevanema hinnang koormatusele. Keskmiselt käivad lapsed huvitegevuses nädalas 3-4 tundi. Kõige rohkem osales huvitegevuse töös nädalas üks laps 10 tundi, ning oli ka lapsi, kes ei osalenud huvitegevuses. Selleks, et teada saada laste koormatuse taseme ning lapsevanema hinnanguvaheline seos, viis autor läbi Spearmani korrelatsioonianalüüsi. Antud meetodit kasutati, kuna andmed asuvad järjestustunnuste skaalal. Autor grupeeris vanemate arvamused, vastavalt 0-2 tundi „ei ole üldse koormatud“, 2,5-3 tundi „pigem mitte koormatud“, 3,5-6 tundi „pigem koormatud“ ning 6-10 tundi „väga koormatud“. Edasi viis autor SPSS programmis läbi Spearmani korrelatsioonianalüüsi, kasutades vanemate vastuseid küsimustele, *kui kaua osaleb teie laps huvitegevuses ning kui koormatuks hindate oma lapse päeva seoses huvitegevusega osalemises*. Spearmani korrelatsioonianalüüsi käigus ilmes, et koolieelikute laste huvitegevuse kestvuse (nädalas) ning lapse koormatuse vahel vanema hinnangul vahel on statistiliselt oluliselt nõrk seos ($\rho=0,181$, $p<0,05$). Õpetajate hinnangul nende rühma lapsed „ei ole üldse koormatud“ (25,6%) või on „vähe koormatud“ (24%). Lastevanemate hinnangul nende lapsed „ei ole üldse koormatud“ 18,6% või „pigem mitte koormatud“ 57,1%, vaid 7,1% vanematest leidis, et nende laps on „pigem koormatud“.

Teiseks uurimusküsimuseks oli huvitegevuse asukoha tähtsus lapsevanemate ja õpetajate arvetes. Selleks küsis autor nii huvitegevuse asukoha eelistusi kui ka huvitegevuses osalemise takistusena asukohta. Tulemused näitasid seda, et 31 (44,3%) vanemat eelistasid majasiseseid tegevusi, mille läbiviijaks oli inimene, kes ei töötanud majas (majasiseseid b) ja 29 (41,4%) vanemat eelistasid majasiseseid tegevusi, kus läbiviijaks oli majas töötav inimene (majasiseseid a). Kümme (14,3%) vanemat eelistasid eraldiasuvaid/lasteaiast väljaspool toimuvaid huvitegevusi, seega üldiselt eelistavad vanemad huvitegevust, mis toimub lasteaias. Huvitegevuse puudusena märkis asukoha „pigem on puudus“ 21 (30%) vanemat ning seitse (10%) vanemat arvas, et huvitegevuse puudusena on asukoht „väga suur puudus“ (vt Tabel 1).

Tabel 1. *Asukoht kui takistus lapse osavõtuks huvitegevusest, lapsevanemate (N=70) arvamuse põhjal*

	Sagedus	Vastajate %
On väga suur puudus	7	10,0
Pigem on puudus	20	28,6
Ei tea	10	14,3
Pigem pole puudus	21	30,0
Pole üldse puudus	12	17,1

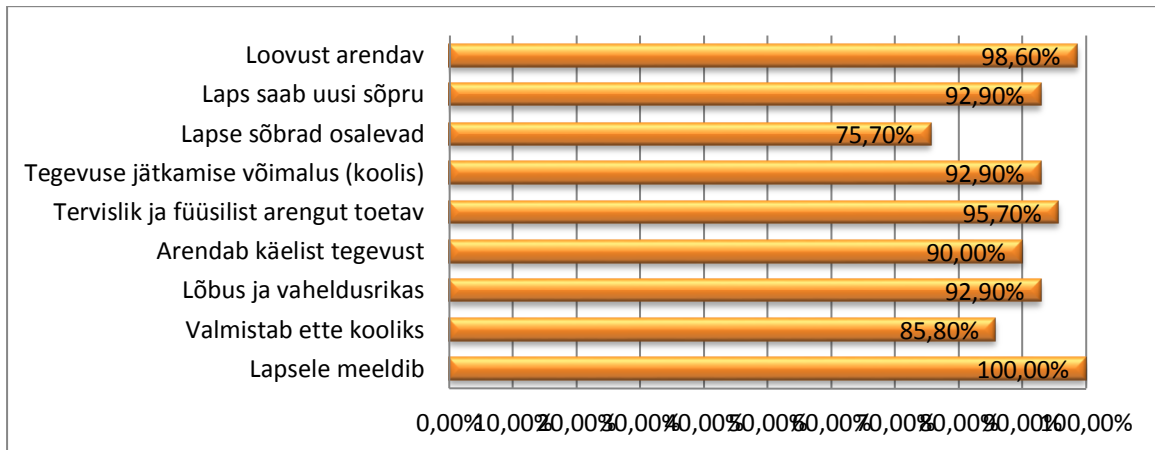
Märkus: N= küsimusele vastanute koguarv.

Õpetajate eelistuseks olid majast väljaspool asuvad huvitegevused (44%). Lisaks eelistas 33% õpetajatest huvitegevusi, mille läbiviijaks oli inimene, kes ei töötanud majas. 22% õpetajaid eelistas majasiseseid tegevusi, kus tegevuse läbiviijaks oli majas töötav inimene. Viis (55%) õpetajat ei pidanud huvitegevuse asukohta huvitegevuse toimumise takistuseks. Õpetajatelt uuriti ka, kuidas ja mil määral saaks lapse huvitegevustesse suunamisel olla abiks õpetaja. Küsimus esitati 5- pallisel skaalal (1- ei saa üldse abiks olla, 5- saan väga abiks olla). Kuus (66%) õpetajat leidsid, et saavad abiks olla tutvustades erinevaid huviringe. Kolm (33%) õpetajat leidsid, et võib-olla saavad abiks olla, tutvustades erinevaid huviringe. Viis õpetajat (55%) leidsid, et saavad abiks olla juhtides tähelepanu võimetele. Kuus õpetajat leidis, et saavad abiks olla, aidates vanemal leida sobivaid huvitegevusi. Üks õpetaja leidis, et saab „väga abiks“ olla, suunates lapsevanemat ning kuus õpetajat leidis samal küsimusel, et nad „saavad abiks“ olla.

Esimeseks hüpoteesiks oli, et lapsevanem ootab, et lasteaias pakutav huvitegevus arendab enim sotsiaalseid oskusi kui lapse intelligentsust. Selleks küsiti vanematelt, mida nad peavad huvitegevuses oluliseks, samuti aitas vastuseni jõuda küsimus, millistes huvitegevustes peaksid lasteaiälapsed osalema. Hüpotees ei leidnud kinnitust. Vanemate arvamustest ei tulnud üheselt välja, mida nad huvitegevustest ootavad, arvamusi oli mitmeid, enamus vanematest leidis kõik ootused „olulise“ või „väga olulise“ olevat. Kõik (100%) vanemad leidsid, et huvitegevus peab lapsele meeldima. See, et huvitegevus valmistab ette kooliks oli „oluline“ või „väga oluline“ 85,80%-le vanematest. Samas kõige vähem (75,7%) pidasid vanemad oluliseks seda, et lapse sõbrad osalevad (vt Joonis 2).

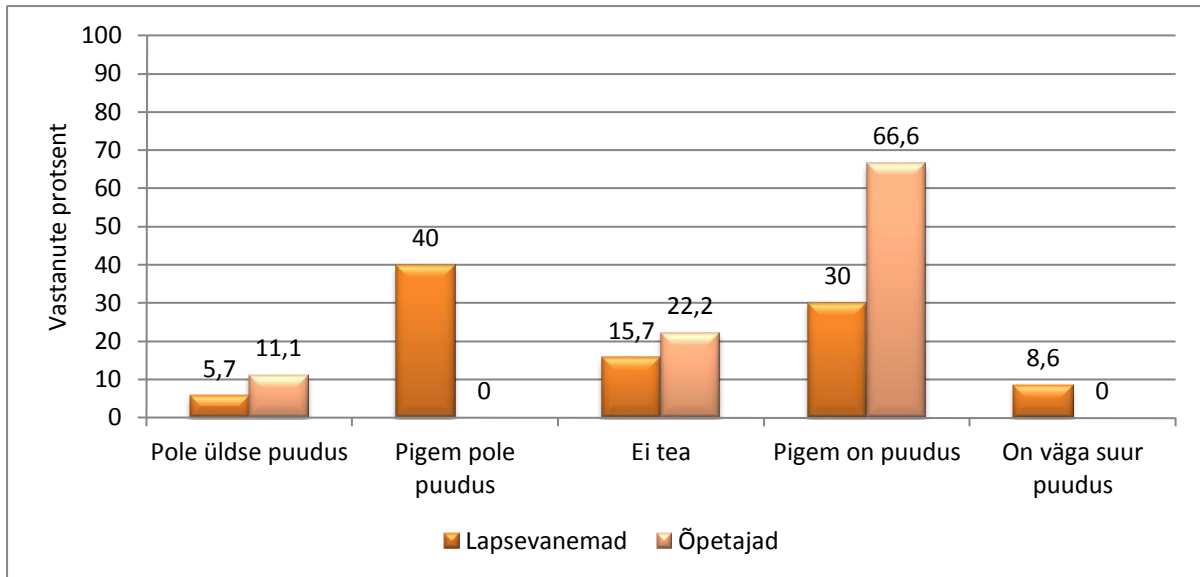
Kui autor uuris vanematelt, millistes huvitegevustest peaks laps osa võtma, leiti et enim võiks lasteaed pakkuda jalgpalli, laulmist ning võimlemist. Enim kahtlesid („ei oska öelda“, „pigem ei“) lapsevanemad huvitegevustena pakutavat teadusringi ning talispordi

võimalust. Avatud küsimusele, mis oli teie lapse esimene huvitegevus, märkis 14 lapsevanemat esimeseks huvitegevuseks jalgpalli, neist seitsmele oli seda soovitanud rühmaõpetaja. Huvitegevusena märgiti ära ka beebikooli (4 lapsevanemat). Samas küsimuses paluti ka esimese huvitegevuse kogemust kirjeldada. Kogemuste kirjeldusi oli mitmeid- oli lapsi, kes olid õnnelikud, samas oli ka huvitegevusest loobumisi selle keerukusastme tõttu. Üks vanem märkis ära ka selle, et loobus huvitegevusest, kuna toimumise aeg ei sobinud (uneajast).

Joonis 2. Mida peavad vanemad (N=100%) oluliseks lisades last huvitegevusse.

Teiseks hüpoteesiks oli, et nii vanemate kui ka õpetajate arvates on suurim takistus huvitegevuse jõudmisel iga lapseni rahapuudus. Hüpotees leidis osaliselt kinnitust. Võrreldes teiste huvitegevuste puudustega (toimumise aeg ei sobi, toimumise koht ei sobi, vähesed võimalused edasiseks arenguks, mahukas programm, üksluine tegevus, vanusepiirang, ringi maksumus), märkisid lapsevanemad ning õpetajad enim puuduseks maksumust. Huvitegevuse maksumuse märkisid kuus vanemat (8,6%) väga suureks puuduseks. 21 (30%) vanemat leidis, et maksumus on pigem puudus, 11 (15,7%) vanemat ei osanud hinnata oma teadmisi (ei tea), 28 (40%) vanemat leidsid, et maksumus pigem pole puudus. Neli (5,7%) vanemat ei pidanud huvitegevuse maksumust üldse puuduseks. Kuus õpetajat leidsid, et huvitegevuse maksumus on pigem puudus. Kaks õpetajat vastas, et ei tea ning üks õpetaja leidis, et huvitegevuse maksumus pole üldse puudus (Joonis 3).

Joonis 3. Õpetajate ning vanemate arvamused huvitegevuse maksumuse kohta protsentuaalselt (N=100%).

Kuna huvitegevuse maksumus on seotud teadlikkusest pakutavatest huvitegevustest, soovis autor teada saada lastevanemate ning õpetajate teadlikkust Võrus pakutavate huvitegevuste kohta (ka. tasulised ning tasuta huvitegevused). Selleks uuris autor, milliste huviringide töövormidega olid uuritavad kõige enam kursis. Kõige rohkem olid vanemad teadlikud („olen kursis“/ „suuremas osas olen kursis“) lasteaias pakutavate huvitegevustega (88,60%). Järgnes teadlikkus huviala koolide ja –ringide kohta Võru linnas (74,30%). Vanemad polnud enamasti kursis tasuta pakutavate huvitegevustega (41,40%) vanematest vastas „pigem ei ole“ või „ei ole üldse“. Kõigi õpetajate teadlikkus (100%) oli suurim lasteaias pakutavate huvitegevustega. Õpetajate teadmised olid nõrgad Võru vallas pakutavate huvialakoolide/ ringide kohta. Samuti oli õpetajaid, kes polnud kursis Võru linnas pakutavate tasuta/tasuliste huvitegevustega.

Arutelu

Uurimuse eesmärgiks oli saada ülevaade lastevanemate ning õpetajate arvamustest huvitegevuse kohta koolieelses lasteasutuses. Selle jaoks luges autor erinevate autorite kirjandust ning koostas töö metoodilise poole. Järgnevat analüüsitakse lapsevanemate ja õpetajate arvamusi huvitegevuse kohta Võru linnas.

Töö autor seadis järgnevad eesmärgid:

1. Laste koormatus huvitegevusega ja lapsevanema hinnang koormatusele
2. Huvitegevuse asukoha tähtsus lapsevanemate ja õpetajate arvetes

Uurimuse esimeseks eesmärgiks oli leida laste koormatuse ning lastevanemate hinnangu vaheline seos. Lapsed osalevad huvitegevuses tihti peale lasteaiapäeva või päeva keskel. On ka võimalus, et huvitegevus toimub uneajal. Kui vanemad on märganud, et lapsed on väsinud, ei pruugi nad seda seostada liigse huvitegevustes osalemisega. Kuid kui palju lapsevanemad teadvustavad seda, kas nende laps on koormatud huvitegevustega? Spearmani korrelatsioonianalüüsi käigus ilmes, et koolieelikute laste huvitegevuse kestvuse (nädalas) ning lapse koormatuse vanema hinnangul vahel on statistiliselt oluliselt nõrk seos ($\rho=0,181$, $p<0,05$). Üks põhjus, miks seos võis olla nõrk, kuna vanemad ei suuda oma lapse koormatust hinnata. Nugin (2005) on märkinud, et lapsi, kes käivad huvitegevuses või huviringides peab hoolikalt jälgima, tuleb vaadelda lapse seisundit ning määratleda tema väsimustunnused. Samas on vanemaid, kes näevad last alles siis, kui on voodisse minemise aeg ning lapse koormustaseme hindamine on väga keeruline.

Hoolimata sellest, et huvitegevuses osalemise takistusi ning huvitegevuse toimumise puudusi on mitmeid, soovis autor teada saada, kui suureks takistuseks on huvitegevuse toimimise juures huvitegevuse asukoht. Seda lähtuvalt kogemusest mitmete lapsevanematega, kes on kurtnud huvitegevuse asukoha üle. Seega seadis autor teiseks uurimuse eesmärgiks *huvitegevuse asukoha tähtsus lapsevanemate ja õpetajate arvamuste põhjal*. Sooviti teada nii õpetajate kui ka lastevanemate arvamusi, kuna huvitegevuse asukoht mõjutab nii õpetaja tööd (lasteaiasiseselt) kui vanema päeva pikkust (eraldiasuvad huvitegevused). Lisaks mõjutab huvitegevuse asukoht ka last. Lapse päeva pikkus oleneb suuresti huvitegevuse asukohast. Kui huvitegevus leiab aset lasteaiasiseselt, siis on lapse päev tihti lühem, kuna ära jääb sõitmine eraldiasuvasse kohta. Saadud tulemustest selgus, et vanemad eelistasid enim huvitegevusi, mis asusid majas (lasteaiasiseseid). Lasteaiasiseselt eelistasid vanemad tegevusi, mida viis läbi inimene, kes ei tööta majas. Õpetajad eelistasid enim tegevusi, mis asusid majast väljas (eraldiasuvaid). Autor esitas küsimuse nii huvitegevuse asukoha kui ka huvitegevuses osalemise takistuse kohta. 55,5% õpetajatest ei pidanud huvitegevuse asukohta puuduseks, 47,1 % vanematest märkis huvitegevuse asukoha „pigem pole puudus“ või „pole üldse puudus“. Seega võib järeldada, et huvitegevuse asukoht pole enamasti takistuseks huvitegevuses osalemises, pigem on see mugavuse küsimus. Õpetajatele meeldiks, kui huvitegevus toimuks võimalikult ilma nendeta - mitte lasteaias ja võõra pool läbiviiduna, samas vanemad eelistaksid lasteaiasisest huvitegevust.

Esimeseks hüpoteesiks oli, et lapsevanem ootab, et lasteaias pakutav huvitegevus arendab lapse intelligentsust ja sotsiaalseid oskusi. Hüpotees ei leidnud kinnitust. Suur osa vanemaid leidis kõik vastusevariandid „olulise“ või „väga olulise“ olevat. Samuti oli

huvitegevustega, mida võiks lasteaed pakkuda, enamuse (93%) vanematest märkis vähemalt „olen nõus“, kui autor palus märkida huvitegevusi, mida võiks lasteaed pakkuda. Läbi kõigi tulemuste tõid vanemad enim välja jalgpalli. Põhjus võib olla ka selles, et uuringus osales rohkem poiste kui tüdrukute vanemaid. Üks põhjus, miks hüpotees ei võinud kinnitust leida, ongi see, et lapsevanem hindabki huvitegevuses kõiki külgi, ta eeldab, et huvitegevus arendab tema last nii intelligentsuse kui ka sotsiaalsete oskuste osas. Barentt'i ja Webberi (2008) uurimus näites, et üldiselt pidasid vanemad kõiki külgi tähtsaks, samas tõid nad välja kolm kõige tähtsat punkti: iseloomu kasvatav, kaaslastega arvestamine, lapsele meeldib. Ka (Simoncini & Caltabiono, 2012) leidsid oma uurimuses, et huvitegevus parandab lapse käitumist mitmekülgset. Tulemused näitasid, et kõige tähtsam oli vanematele see, et tegevus meeldiks lapsele. Seega ühest vastust sellele, mida vanem huvitegevusest ootab ei leitud.

Teiseks hüpoteesiks seadis autor, et nii vanemate kui ka õpetajate arvates on suurim takistus huvitegevuse jõudmisel iga lapseni rahapuudus. Hüpotees leidis osaliselt kinnitust. Tulemustest selgus, et 48,6 % vanematest leidis, et huvitegevuse maksumus on „pigem puudus“ või „väga suur puudus“. 66,67 % õpetajatest leidis, et huvitegevuses on „pigem puudus“ selle maksumus. Huvitegevuse maksumus on küll miinus, halvemal elujärjel peredel on raske pakkuda oma lastele huvitegevust, mis on tasuline, kuid enamasti ei takista sees huvitegevustest osavõttu. Kui vanematelt ja õpetajatelt uuriti kursisolekut tasuta ning tasuliste huvitegevustega, siis 41,40 % vanematest polnud kursis tasuta huvitegevustega. Samuti polnud kaks õpetajat tasuta huvitegevustega kursis. Autor järeldab, et kuna huvitegevuse maksumust ei pruugi pidada huvitegevuse puuduseks, ei uuri vanemad ka infot tasuta huvitegevuste kohta.

Kokkuvõtteks võib öelda, et uurimuse eesmärk välja selgitada küsitluse teel lapsevanemate ning õpetajate arvamused huvitegevuste erinevate aspektide kohta Võru lasteaedades käivate koolieelikute näidetel, sai täidetud. Uurimuse esimene hüpotees, et lapsevanem ootab, et lasteaed pakutav huvitegevus arendab lapse intelligentsust ja sotsiaalseid oskusi, ei olnud statistiliselt oluline. Uurimuse teine hüpotees, et nii vanemate kui ka õpetajate arvates on suurim takistus huvitegevuse jõudmisel iga lapseni rahapuudus, leidis osaliselt kinnitust.

Uurimuse piirangutena võib välja tuua selle, et ei küsitletud kõiki Võru lapsevanemaid ja õpetajaid, vaid kõigest koolieelikute vanemaid ning nende õpetajaid. Õpetajate osakaal oli uurimuses väike- üheksa õpetajat. Samuti ei ole teada, kas küsimustikust saadi aru ühtemoodi või tõlgendati seda erinevalt. Selleks, et uurimustöö

jaoks kogutud andmed ja analüüsitud tulemused oleksid objektiivsed ning töö eetilise tagamiseks märkis autor ankeetküsimustikus, et saadud tulemused on anonüümsed ning tulemusi ei seostata ei lasteaedade ega isikutega. Saadud tulemusi võib kasutada omavalitsuste, linnade töö paremaks huvitegevuse tagamiseks. Edaspidi võiks antud teemat uurida üle-Eestiliselt, kas leidub erinevusi vanuseti, piirkonniti. Uuringusse võiks kaasata lisaks kõigis vanuses laste vanemad ning kõik õpetajad. Samuti vääriks uurimist leid, miks ei soovi õpetajad huvitegevusi enda kanda võtta, kaasates uuringusse suurema arvu õpetajaid. Kuigi antud uurimust ei saa üldistada laiemale uuritavate ringile, annab antud uuring esialgsed tulemused vanemate ning õpetajate arvamuste kohta. Uurimuse metoodikat on võimalik kasutada edasiste uurimuste läbiviimiseks, tulemusi saab rakendada lasteaedades ning huviringides, huvialakoolides.

Tänuõnad

Soovin tänada oma juhendajat Inger Kraavi väärtuslike soovitude eest.

Samuti soovin tänada uurimuses osalenud lasteaedade lapsevanemaid, õpetajaid ning direktoreid.

Autorsuse kinnitus

Kinnitan, et olen koostanud ise käesoleva lõputöö ning toonud korrektselt välja teiste autorite ja toetajate panuse. Töö on koostatud lähtudes Tartu Ülikooli haridusteaduste instituudi lõputöö nõuetest ning on kooskõlas heade akadeemiliste tavadega.

Autori allkiri:

Kuupäev:

Kasutatud kirjandus

- Amerijckx, G., & Humbelt, P. (2015) *Uses and perceived benefits of children's recreational activities: the perspectives of parents and school professionals*. International Journal of Child Care and Educational Policy. Külastatud aadressil:
<http://www.ijceep.com/content/pdf/s40723-015-0013-z.pdf>
- Atškasov, L. (2005). *Lev Vögotski (1886-1934) Kultuurilis-ajalooline teooria*. Referaat. Tartu. Külastatud aadressil: <http://raulpage.org/koolitus/vogotski.html>
- Barnett, L. A., & Weber, J. J. (Fall 2008, Vol. 26). *Perceived benefits to children from participating in different types of recreational activities*, Külastatud aadressil:
<http://js.sagamorepub.com/jpra/article/view/1310/1278>
- Bartkus K. R., Nemelka, B., Nemelka, M., & Gardner, P. (2012). *Clarifying The Meaning Of Extracurricular Activity: A Literature Review Of Definitions*. American Journal Of Business Education – November/December 2012 Volume 5, Number 6.
- Christian, K., Morrisson, F. J., & Bryant F, B. (1998). *Predicting kindergarten academic skills: interactions among child care, maternal education, and family literacy enviroments*. Külastatud aadressil:
<http://www.cckm.ca/ChildCare/pdf/Christian1998.pdf>
- Domitrovich, C. E., Cortes, R. E., & Greenberg, M. T. (2007). *Improving Young Children's Social and Emotional Competence: A Randomized Trial of the Preschool "PATHS" Curriculum*. Külastatud aadressil: <http://link.springer.com/article/10.1007/s10935-007-0081-0#close>
- Erelt, T., Kadakas, M., Kala-Arvisto, U., Kraav, I., Maanso, V., Puksand, H., Tamm, E., & Unt, I. (2014). *Hariduse ja kasvatusesõnaraamat*. Eesti keele sihtasutus.
- Hart, Craig H., Newell, Lloyd D., & Frost Olsen, S. (2007). *Parenting Skills and Social-Communicative Competence in Childhood*. The Journal of Primary Prevention, Vol. 28, No. 2
- Hofferth, S. L., & Sandberg, J. F. (2001). *Changes in American childrens time*. Külastatud aadressil:
<http://ir.nmu.org.ua/bitstream/handle/123456789/122460/bd420ef2f259c519df9eab9635176fc6.pdf?sequence=1#page=206>
- Kaur, S. (2013). *Õppimine kui kogemus*. (Koost. Nugin, K). *Üldõpetuse rakendamise lasteaias*. (lk 39-41) Tartu. Atlex.

- Kleiner, B., & Nolin Westat, M-J. (2001). *Before and after school care programs and activities of children in kindergarten through eight grade*. Statistikal analysis report. Champan National Centre for Education Statistics. Külastatud aadressil:
<http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED483065.pdf>
- Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava. (2008). Määrus. Külastatud aadressil:
<https://www.riigiteataja.ee/akt/12970917>
- Koolieelse lasteasutuse seadus. (2012). Seadus. Külastatud aadressil:
<https://www.riigiteataja.ee/akt/114032011006>
- Krull, E. (2010). *Pedagoogilise psühholoogia käsiraamat. Õpimotivatsiooni põhikontseptsioonid*. Tartu. Tartu Ülikooli kirjastus.
- Lastekaitseliit (2015). *Jõulutunnel kogub annetusi abi vajavate laste huvitegevuse toetamiseks*. Külastatud aadressil: <http://www.lastekaitseliit.ee/2014/12/joulutunnel-kogub-annetusi-abi-vajavate-laste-huvitegevuse-toetamiseks/>
- Lau, Y., (2011). *Parental involvement in early childhood education and children's readiness for school: a longitudinal study of Chinese parents in Hong Kong and Shenzhen*. Külastatud aadressil:
<http://hub.hku.hk/bitstream/10722/146128/3/FullText.pdf?accept=1>
- McHale, S. M., Crouter, A. C., & Tucker, C. J. (2001). Free-time activities in middle childhood: links with adjustment in early adolescence. *Child development*, (pp1764–1778.)
- Murphy, H. F., & Wilkinson, J. E. (1980). *Cognitive Socialisation of 4-Year-Old Children in Nursery School*. Scotland. Külastatud aadressil:
<http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED201381.pdf> .
- Nakamuro, M., & Inui, T. (2015). *Examining elementary school children's extracurricular activity participation and their non-cognitive development using longitudinal data in Japan Ryoji Matsuoka* Külastatud aadressil:
http://www.esri.go.jp/jp/archive/e_dis/e_dis318/e_dis318.pdf
- Nugin, K. (2005). Laps ja ühiskond. L. Kivi, & H. Sarapuu (Koost.), *Laps ka lasteaed. Lasteaiaõpetaja käsiraamat* (lk 70-87). Tartu: Atlex.
- Nugin, K. (2007). *3-6 aastaste laste intellektuaalne areng erinevates kasvukeskkondades wppi-r testi alusel*. Tallinn. Tallinna Ülikooli Kirjastus.
- Olszewski-Kubilius, P., & Lee, S. Y. (2004). The role of participation in in-school and outside-of-school activities in the talent development of gifted students. *Journal of Secondary Gifted Education*. Spring2004, Vol. 15.

- Ruberg, M. (2013). *Õppe ja kasvatustöö korraldamise põhimõtted lasteaed- algkoolis*. Viljandi. Tartu Ülikooli Kultuuriakadeemia.
- Saarnits, Ü. (2005). Kasvamine ja kasvatus. L. Kivi, & H. Sarapuu (Koost.), *Laps ka lasteaed. Lasteaiaõpetaja käsiraamat* (lk 112-116). Tartu: Atlex.
- Simoncini, K., & Caltabiano, N. (2012). Young school-aged children's behaviour and their participation in extra-curricular activities. *Australasian Journal of Early Childhood*, p35-42. Külastatud aadressil:
<http://web.b.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=ec28e32e-c543-4842-9618-2bf2b6e9ffd0%40sessionmgr111&vid=2&hid=119>
- Susi, A., & Tohvre, R. (2011). *Õpilase vaimse tervise hindamine. Juhendmaterjal kooliõdedele*. Tallinn: Ajakirjade Kirjastus AS.
- Tikotzky, L., & Sadeh, A. (2001) *Sleep Patterns and Sleep Disruptions in Kindergarten Children*. Külastatud aadressil: <http://sleep.tau.ac.il/gun-liat.pdf>
- Vandell, D. L., & Shumow, L. (1999). After-school childcare programs. *The future of children*, (pp. 64–80).
- Õunapuu, L. (2014). *Kvalitatiivne ja kvantitatiivne uurimisviis sotsiaalteadustes*. Tartu Ülikool. Külastatud aadressil
http://dspace.utlib.ee/dspace/bitstream/handle/10062/36419/ounapuu_kvalitatiivne.pdf?sequence=1.

Lisad

Lisa 1. Lastevanemate huvitegevuse küsitlus

Hea lapsevanem.

Tänapäeval osaleb üha enam lasteaialapsi huvitegevuses. Tihti on erimeelsusi nii õpetajate kui vanemate vahel – kas alla kooliiga on üldse vaja lisaks lasteaiale huvitegevust? Kui on vaja, siis kus see peaks toimuma ja milline see peaks olema?

Et saada ülevaadet sellest, mida vanemad tegelikult huvitegevusest ootavad, oleme läbi viimas uurimust, milleks vajame Teie abi. Palun vastake kõigile järgnevaile küsimustele, Teie arvamus on väga oluline! Saadud andmed esitatakse üldistatud kujul ning neid töödeldakse arvutis anonüümsetena.

Palun panna Teil küsimustikud vastavasse kasti, mis asub rühma riietusruumis (vajadusel küsige abi õpetajalt).

Küsimustik on valikvastustega ning selle täitmine võtab aega ligikaudu 10 minutit. Märkige sobivad vastused kas X-ga.

1. Kui kursis te olete Võrus pakutavate huvitegevustega?

	Olen kursis	Suuremas osas olen kursis	Ei tea	Pigem ei ole kursis	Ei ole kursis
Huvitegevused lasteaias					
Huviala koolid/ringid linnas					
Huviala koolid/ringid vallas					
Tasulised huvitegevused					
Tasuta huvitegevused					

2. Kui palju arvestate õpetaja arvamust lapse huviringi suunamisel?**Tõmba vastusele ring ümber.**

1 Arvestan täielikult õpetaja arvamust- 2 arvestan õpetaja arvamust- 3 nii ja naa- 4 pigem enda arvamust- 5 ei arvesta üldse õpetaja arvamust

3. Kuidas ja mil määral saaks lapse huvitegevustesse suunamisel Teile olla abiks õpetaja?

	Saab väga abiks olla	Saab abiks olla	Võib-olla saab abiks olla	Ei saa abiks olla	Ei saa üldse abiks olla
Tutvustab erinevaid huviringe					
Juhib tähelepanu lapse võimetele, mida tuleks arendada					
Aitab leida ringe, mis annaksid võimaluse arendada lapse nõrku külgi					
Muu					

4. Mis Te arvate, millistele lasteaiaaalistele lastele on huvitegevus vajalik ?**Märkige vastavasse lahtrisse X.**

	Jah, kindlasti	Oleks soovitatav	Võib-olla, ei tea	Pigem mitte	Kindlasti mitte
Üliaktiivsed/rahutud lapsed					
Erivajadustega lapsed					
Teisest kultuuriruumist lapsed					
Ujedad/tasased lapsed					
Kõik lapsed					

5. Mis Te arvate, millises vanuses lasteaiaaalistele lastele on huvitegevus vajalik ?

Märkige vastavasse lahtrisse X.

	Jah, kindlasti	Oleks soovitatav	Võib-olla, ei tea	Pigem mitte	Kindlasti mitte
2. aastased					
3. aastased					
4. aastased					
5.aastased					
6. aastased					

6. Kui vanalt hakkas Teie laps osalema huvitegevuses? Tõmba vastusele ring ümber

- a) 2. aastaselt
- b) 3. aastaselt
- c) 4. aastaselt
- d) 5. aastaselt
- e) 6. aastaselt
- f) 7. aastaselt

7. Mis oli see Teie lapse esimene huvitegevus?

.....

8. Palun kirjeldage lühidalt seda esmast kogemust – kas algatus tuli lapse, Teie või kellegi muu poolt, kuidas tegevus lapsele sobis/meeldis, kui kaua ta selles ringis/ valdkonnas tegutses, milline on Teie hinnang sellele kogemusele.

.....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....

9. Milliseid järgnevatest huvitegevustest võiks pakkuda lasteaed?

Märkige vastavasse lahtrisse X.

	Olen täiesti nõus	Olen nõus	Ei oska öelda	Pigem ei ole nõus	Ei ole üldse nõus
Pallimäng (nt jalgpall, korvpall)					
Võitluskunst					
Laulmine					
Võimlemine					
Tantsimine (ne ballett, rahvatants)					
Keele õppimine (nt inglise, saksa, vene)					
Teadusring					
Meisterdamine (nt puutöö)					
Muusika (nt kannel, klaver, flööt jne)					
Lauamängud (nt kabe, male)					
Talisport (nt suustamine, uisutamine, hoki)					
Kunstiring					
Veel huviringe (nimetage)					

10. Millistes järgnevatest huvitegevustes osaleb Teie laps?

Märkige vastavasse lahtrisse X.

	Osaleb	Ei osale
Pallimäng (nt jalgpall, korvpall)		
Võitluskunst		
Laulmine		

Võimlemine		
Tantsimine (ne ballett, rahvatants)		
Keele õppimine (nt inglise, saksa, vene)		
Teadusring		
Meisterdamine (nt puutöö)		
Muusika (nt kannel, klaver, flööt jne)		
Lauamängud (nt kabe, male)		
Talisport (nt suustamine, uisutamine, hoki)		
Kunstiring		
Veel huviringe (nimetage)		

11. Hinnake, kui koormatuks peate oma lapse päeva (seoses huvitegevusega osalemises)?

Tõmba vastusele ring ümber.

1 Väga koormatuks- 2 pigem koormatuks- 3 ei oska hinnata- 4 pigem mitte koormatuks- 5 mitte üldse koormatuks

12. Kas eelistate pigem majasiseseid või eraldiasuvaid huvitegevusi? Tõmba vastusele ring ümber.

- a) Majasiseseid (tegevust juhendab majas töötav inimene)
- b) Majasiseseid (tegevust juhendab majast väljas töötav inimene)
- c) Eraldiasuvaid

13. Kui kaua (mitu tundi) hinnanguliselt osaleb Teie laps huvitegevuses nädala jooksul ?

.....

...

14. Mida peate huvitegevuses oluliseks?

	Väga oluline	Oluline	Ei oska öelda	Pole nii oluline	Pole üldse oluline
Lapsele meeldib					
Valmistab ette kooliks					
Lõbus ja vaheldusrikas					
Arendab käelist tegevust					
Tervislik ja füüsilist arengut toetav					
Tegevuse jätkamise võimalus (koolis)					
Lapse sõbrad osalevad					
Laps saab uusi sõpru					
Loovust arendav					

15. Millised on huvitegevuste korraldamisest tingitud puudused?

	Pole üldse puudus	Pigem pole puudus	Ei tea	Pigem on puudus	On väga suur puudus
Toimumise aeg ei sobi					
Toimumise koht ei sobi					
Vähesed võimalused edasiseks arenguks (huvitegevust pakutakse vaid teatud vanuseni)					
Mahukas programm					
Üksluine tegevus					
Vanusepiirang					
Ringi maksumus					

16. Millises lasteaias teie laps käib?

- a) Võru lasteaed Punamütsike
- b) Võru lasteaed Sõleke

- c) Võru lasteaed Okasroosike
- d) Võru lasteaed Päkapikk

17. Teie lapse sugu

- a) Poiss
- b) Tüdruk

Täna vastamast!

Käesolev uurimus on Tartu Ülikooli haridusteaduskonna bakalaureusetöö. Töö läbiviijaks on Karina Höövel. Olen tänulik kõigile vastajatele ning saadud tulemuste vastu huvi tundes võtke ühendus minuga meilitsi: karinahoovel@hotmail.ee .

Lisa 2. Õpetaja huvitegevuse küsimustik

Hea õpetaja.

Tänapäeval osaleb üha enam lasteaialapsi huvitegevuses. Tihti on erimeelsusi nii õpetajate kui vanemate vahel – kas alla kooliiga on üldse vaja lisaks lasteaiale huvitegevust? Kui on vaja, siis kus see peaks toimuma ja milline see peaks olema?

Et saada ülevaadet sellest, mida õpetajad tegelikult huvitegevusest ootavad, oleme läbi viimas uurimust, milleks vajame Teie abi. Palun vastake kõigile järgnevaile küsimustele, Teie arvamus on väga oluline! Saadud andmed esitatakse üldistatud kujul ning neid töödeltakse vaid arvutis.

Küsimustik on valikvastustega ning selle täitmine võtab aega ligikaudu 10 minutit.

1. Kui kursis te olete Võrus pakutavate huvitegevustega?

	Olen kursis	Suuremas osas olen kursis	Ei tea	Pigem ei ole kursis	Ei ole kursis
Huvitegevused lasteaias					
Huviala koolid/ringid linnas					
Huviala koolid/ringid vallas					
Tasulised huvitegevused					
Tasuta huvitegevused					

2. Kuidas ja mil määral saaks lapse huvitegevustesse suunamisel olla abiks Teie?

	Saan väga abiks olla	Saan abiks	Võib-olla saan abiks	Ei saa abiks	Ei saa üldse

		olla	olla	olla	abiks olla
Tutvustan erinevaid huviringe					
Juhin tähelepanu lapse võimetele, mida tuleks arendada					
Aitan leida ringe, mis annaksid võimaluse arendada lapse nõrku külgi					
Suunan lapsevanemat koduleheküljel pakutavate võimaluste uurimisele					

3. Kui palju arvestavad lapsevanemad Teie arvamust lapse huviringi suunamisel?

	Arvestavad väga palju	Arvestavad	Vahel arvestavad	Pigem ei arvesta	Ei arvesta üldse
Individaalsel soovituslikul suunamisel (laste võimete arendamine, nõrkadele külgedele suunamine)					
Erinevate ringide tutvustamisel (lastevanemate koosolek)					

4. Mis Te arvate, millistele lasteaiaaalistele lastele on huvitegevus vajalik ?

Märkige vastavasse lahtrisse X.

	Jah, kindlasti	Oleks soovitatav	Võib-olla, ei tea	Pigem mitte	Kindlasti mitte
Üliaktiivsed/rahutud lapsed					

Erivajadustega lapsed					
Teisest kultuuriruumist lapsed					
Ujedad/tasased lapsed					
Kõik lapsed					

5. Hinnake oma rühma laste koormatust huvitegevustega (lapse väsimuse märgid lasteaias).

	Väga koormatud	Koormatud	Ei oska hinnata	Vähe koormatud	Ei ole üldse koormatud
Üliaktiivsed/rahatud lapsed					
Erivajadustega lapsed					
Teisest kultuuriruumist lapsed					
Ujedad/tasased lapsed					

6. Mis Te arvate, millises vanuses lasteaiaaalistele lastele on huvitegevus vajalik ?

Märkige vastavasse lahtrisse X.

	Jah, kindlasti	Oleks soovitatav	Võib-olla, ei tea	Pigem mitte	Kindlasti mitte
2. aastased					
3. aastased					
4. aastased					
5.aastased					
6. aastased					

7. Kui suurt vajadust näete majasisestel huvitegevustel?

1 Väga suur – 2 suur – 3 ei oska hinnata – 4 pole vajadust – 5 pole üldse vajadust

8. Milliseid järgnevatest huvitegevustest võiks pakkuda lasteaed?

Märkige vastavasse lahtrisse X.

	Olen täiesti nõus	Olen nõus	Ei oska öelda	Pigem ei ole nõus	Ei ole üldse nõus
Pallimäng (nt jalgpall, korvpall)					
Võitluskunst					
Laulmine					
Võimlemine					
Tantsimine (ne ballett, rahvatants)					
Keele õppimine (nt inglise, saksa, vene)					
Teadusring					
Meisterdamine (nt puutöö)					
Muusika (nt kannel, klaver, flööt jne)					
Lauamängud (nt kabe, male)					
Talisport (nt suustamine, uisutamine, hoki)					
Kunstiring					
Veel huviringe (nimetage)					

9. Kas soovitate pigem majasiseseid või eraldiasuvaid huvitegevusi?

- d) Majasiseseid (tegevust juhendab majas töötav inimene)
- e) Majasiseseid (tegevust juhendab majast väljas töötav inimene)
- f) Eraldiasuvaid

14. Millised on huvitegevuste korraldamisest tingitud puudused Teie arvates?

	Pole üldse	Pigem pole	Ei tea	Pigem on	On väga
--	------------	------------	--------	----------	---------

	puudus	puudus		puudus	suur puudus
Toimumise aeg ei sobi					
Toimumise koht ei sobi					
Vähesed võimalused edasiseks arenguks					
Mahukas programm					
Üksluine tegevus					
Vanusepiirang					
Ringi maksumus					

10. Millises lasteaias teie töötate?

- e) Võru lasteaed Punamütsike
- f) Võru lasteaed Sõleke
- g) Võru lasteaed Okasroosike
- h) Võru lasteaed Päkapikk

Täna vastamast!

Käesolev uurimus on Tartu Ülikooli haridusteaduskonna bakalaureusetöö. Töö läbiviijaks on Karina Höövel. Olen tänulik kõigile vastajatele ning saadud tulemuste vastu huvi tundes võtke ühendus minuga meilitsi: karinahoovel@hotmail.ee .

Lisa 3

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Karina Höövel (22.03.1993)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose „Koolieelikute huvitegevus ja selle vajalikkus lasteaias õpetajate ja lastevanemate arvamuste põhjal Võru linna näidatel“

mille juhendaja on Inger Kraav,

1.1.reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

1.2. üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete

kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Tartus,